

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fikhî” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Daveti Taşımak Farz-ı Ayn mıdır Yoksa Farz-ı Kifaye midir?

Abdurrahman El-Mai'ye

Soru:

Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh

Allah sizi, bizim adımıza tüm hayırla mükafatlandırsın ve Allah, sizin elinizle İslam'a ve Müslümanlara zafer versin.

Soru şudur: Daveti taşımak, farz-ı ayn mıdır yoksa farz-ı kifaye midir? Daveti bir cemaat ile birlikte taşımak, daveti bireysel olarak taşımakla aynı niteliğe mi sahiptir?

Allah sizi mübarek kılsın.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

1- Hilafeti kurmak için çalışmak, kuruluncaya kadar farzdır, İslami hayatı yeniden başlatmak için çalışmak yeniden başlatıncaya kadar farzdır. Onun için çalışmak ise ancak bir kitle ile gerçekleşir. Dolayısıyla bir Müslümanın bir kitle içinde bulunup İslami hayatı yeniden başlatmak için çalışması farzdır, ancak bu farz-ı kifaye olup Hilafeti kurarak İslami hayatı yeniden başlatıncaya kadar muktedir olan mükelleften düşmez.

2- Neden farz olduğuna gelince; Subhanehu'nun şu kavlından dolayıdır: **وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ** “**Sizden, hayra çağıran, iyiliği emredip kötülüğü meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.**” [Al-i İmran 104] Nitekim Tarif Kitabı'nda, bu ayetin tefsiri hakkında şöyle geçmektedir:

[...Çünkü Allah Subhanehu, Müslümanlara bu ayette aralarında şu iki işi yapmak üzere kitleleşmiş bir cemaatin bulunmasını emretmiştir.

Birincisi: Hayra, yani İslam'a davet etmek.

İkincisi: Marufu emretmek ve münkerden nehyetmek.

Kitleleşmiş bir cemaatin kurulmasına ilişkin bu emir, sadece talep yönünde bir emirdir. Ancak bunun kesin talep olduğuna delalet eden karineler vardır. Zira bu kitleleşmiş cemaatin yapması için ayetin belirlediği “İslam'a davet etmek ile marufu emretmek ve münkerden nehyetmek” işi, birçok ayet ve hadiste sabit olduğu üzere Müslümanların yerine getirmeleri gereken bir farzdır. Nitekim Sallallahu Aleyhi ve Sellem, şöyle buyurmuştur: **وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَأَتَأْمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوَنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ أَوْ لَيُوشِكَنَّ اللَّهُ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عِقَابًا مِنْ عِنْدِهِ ثُمَّ لَنَنْدَعُنَّهُ فَلَا يَسْتَجِيبُ لَكُمْ** “**Nefisimi elinde tutana (Allah'a) yemin olsun ki ya marufu emreder ve münkerden sakındırırsınız ya da Allah üzerinize katından bir ceza gönderir. Sonra O'na dua edersiniz ama (artık) icabet edilmez.**” [Ahmed rivayet etti.] Dolayısıyla bu hadis, ayetteki talebin kesin talep ve ondaki emrin de vacip olduğuna dair bir karine olmaktadır...] Bitti.

3- Neden farz-ı kifaye olduğuna gelince; çünkü ayet (منكم - sizden) ifadesini kullanmıştır. O zaman bu durumda farz, kifaye olur. Yani içinizden İslam'a davet eden (hayra çağıran) kitleleşmiş bir cemaatin bulunması farzı kifayedir demektir; zira (الخير) elif ve lâm'ın olduğu marifedir. Dolayısıyla bu, umumdur, yani başta devleti olmak üzere tüm İslam'a davettir...

4- Farzı kifayenin vakıasına gelince...

a- Şahsiyet üçüncü cildinde vacip bölümünde şöyle geçmektedir: [Farz, uygulama açısından iki kısma ayrılır farz-ı ayn ve farz-ı kifaye. Farz oluşu yönünden aralarında bir fark yoktur. Çünkü her ikisinde de farz kılınıştır, her ikisi de fiilin kesin talebidir. Aralarındaki fark ise şudur: Farz-ı ayn, her fertten bizzat talep edilen husustur. Farz-ı kifaye ise bütün Müslümanlardan yapılması talep edilen husustur. Farzın ikamesi için kifaye/yeterlilik hasıl olursa bu durumda onu ister Müslümanların tamamı yapsın, ister ise bir kısmı yapsın fark etmez, farz yerine getirilmiş olur. Farzın ikamesi için yeterlilik hasıl olmazsa ta ki farz yerine getirilesiye kadar her bir Müslümanın üzerine vacip/farz olarak kalır.]

b- Şahsiyetin ikinci cildinde şöyle geçmektedir: (İslam'ın hükümlerini ikame etmesi ve İslam davetini taşıması için Halifenin ikame edilmesinin Müslümanlara farz olması; Allahu Teala'nın Müslümanlara farz kıldığı İslam yönetiminin ikamesi ve Müslümanların izzetinin korunması farzının gerektirmesi açısından farz olmasının ötesinde sahih şerh nâsrlarda, sübutunda şüphe olamayan bir durumdur. Ancak bu farz, farz-ı kifayedir. Bu farzı Müslümanlardan bir kısmı yerine getirdiği zaman diğerlerinden bu farz düşer. Eğer Müslümanlardan bir kısmı, bu farzı yerine getiremezse Halifenin yerine getirdiği amelleri yapsalar bile tüm Müslümanların üzerinde bir farz olarak kalır ve Müslümanlar Halifesiz olduğu sürece hiçbir Müslüman'dan bu farz düşmez.)

c- İslami Fikir Kitabı'nda şöyle geçmektedir:

(... Farz, Şari'nin fiilin kesin talebiyle ilgili hitabıdır. Allahu Teala'nın şu kavli gibi: أَقِيمُوا الصَّلَاةَ “(Ey müminler!) **Gerek hafif, gerek ağır olarak savaşa çıkın, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihat edin.**” [Bakara 110] اِنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ “**İmam, kendisine uyulsun diye imam edilir.**” [Tevbe 41] اِنَّمَا جُعِلَ الْاِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ “**Kim boynunda biat halkası olmadan ölürse cahiliye ölümüyle ölmüş olur.**” Bu nâsrların tamamı, Şari'nin fiilin kesin talebiyle ilgili hitabıdır. Talebi kesin kılan şey, taleple ilgili olarak gelen ve onu kesin kılan karinedir. Dolayısıyla onun yapılması farz olur...

Buna göre farz-ı kifayenin, bazılarının onu yapmasıyla diğerlerinden düşmesi şeklinde söylenmesi hatadır. Bilakis farz-ı kifaye, bazıları onu bizzat yaparsa diğerlerinden düşer. O zaman onun düşmesi, emr-i vakidir; çünkü talep edilen amel, yapılmış ve olmuştur. Dolayısıyla geriye onun yapılması için bir alan kalmamıştır. İşte farzı- kifaye budur ve o, tıpkı farz-ı ayn gibidir...).

Umarım bu kadarı yeterlidir. Bilen ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah'tır.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 22 Muharremu'l Haram 1443

M. 30/08/2021

Cevaba, Emir'in (Allah onu korusun) web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/4163/>